

پنجاهویکمین شماره‌ی سوسیالیست ریجستر منتشر شد

نسرین ابراهیمی

پنجاهویکمین شماره‌ی سالنامه‌ی سوسیالیست ریجستر (۲۰۱۵) به سردبیری لئو پانیچ و گرگ آلبو، به تازگی انتشار یافته است. تیم اصلی

این شماره زیر عنوان 'دگرگونی طبقات' بر روی جلد آن نقش بسته است. این شماره، در ادامه‌ی بررسی‌های شماره‌ی پیشین، به موضوع آرایش طبقاتی و مبارزات طبقات در مقیاس جهانی می‌پردازد: طبقه به‌منزله‌ی فرآیندی اجتماعی- تاریخی، و نه هم‌چون یک مقوله‌ی جامعه‌شناختی انتزاعی و یا برساخته‌ی آماری. مقاله‌های مندرج در این شماره، راه‌های معین تکوین و بازتکوین طبقات کارگر در مبارزه علیه نئولیبرالیسم، ریاضت‌کشی، و دولت‌های اقتدارگرا را برمی‌رسند. آن‌ها هم‌چنین، به تغییرات تناسب قوای طبقاتی، هم‌راه با شکل‌های کهنه و نوین محل کار، خانوار/ سکونت، و سازمان‌های سیاسی می‌پردازند. و سرانجام آن‌که مطالب این شماره، راه‌بردهای طبقاتی که در مناطق مختلف جهان به بحث گذاشته و یا اتخاذ شده‌اند را معرفی می‌کنند:

- بازسازی روابط طبقاتی در مناطق اصلی سرمایه‌داری‌های نوظهور نظیر هند، آفریقای جنوبی، ترکیه، مصر، برزیل و شیلی؛
- دگرگونی سرمایه‌دارانه‌ی طبقات در چین تحت فرمان‌روایی حزب کمونیست؛
- هم‌بستگی اتحادیه‌های کارگری اروپا در بحران منطقه‌ی یورو؛
- طبقه کارگر و چپ در ایالات متحده آمریکا؛
- بحران طبقه متوسط جدید، در سرمایه‌داری مالی شده؛
- نگرانی هالیوود برای رویای آمریکایی؛

- طبقه‌ی فرمان‌روای المپیک، دیروز و امروز؛
- بازاندیشی تحلیل طبقاتی از منشور مهاجرت نیروی کار و بازتولید اجتماعی؛
- اهمیت نظریه‌ی طبقاتی، گفتمان طبقاتی و سیاست طبقاتی برای قرن بیست‌ویکم.

لئو پانیچ و گرگ آلبو، سردبیران سوسیالیست ریجستر، در دیباچه‌ی این شماره می‌نویسند: با اختصاص شماره‌ی ۲۰۱۵ سوسیالیست ریجستر به بررسی آرایش طبقاتی و مبارزه طبقاتی در سطح جهانی، هم‌چون شماره‌ی ۲۰۱۴، ما در برابر مُد رایج، یک‌سر بر اهمیت بنیادین تحلیل طبقاتی، گفتمان طبقاتی، و سیاست طبقاتی برای قرن بیست‌ویکم تاکید کرده‌ایم. متأسفانه در چند دهه‌ی گذشته، حتا در میان محافل چپ، هرگونه سخن گفتن از طبقه، چه رسد به مبارزه‌ی طبقاتی، از مُد افتاده است. البته این از خیلی جهات داستانی‌ست کهنه. وقتی سوسیالیست ریجستر در ۱۹۶۴ تاسیس شد، بی‌ربطی موضوع طبقه، از سوی محافل روشن‌فکری جریان مسلط اعلام شده بود و به‌طرزی فزاینده از طرف حزب‌های سوسیال دمکرات تکرار می‌شد. بیست سال بعد، حتا قطب‌نمای سیاسی چپ‌های رادیکال‌تر به‌سوی تکثیر هویت‌های 'دیگر' نوسان کرد. رالف میلی‌باند در رویارویی با این چالش، در سوسیالیست ریجستر ۱۹۸۴ نوشت: "کار سوسیالیستی به‌معنای مداخله در همه‌ی عرصه‌های گوناگون زندگی‌ست، که در آن‌ها مبارزه‌ی طبقاتی جریان دارد. مبارزه‌ی طبقاتی نباید صرفاً به‌معنای مبارزه‌ی دائمی میان کار و سرمایه - که سرنوشت‌ساز و تعیین‌کننده است - تلقی شود، بلکه باید هم‌چنین مبارزه علیه تبعیض نژادی و جنسیتی، مبارزه علیه دولت خودکامه و اقتدار پلیسی، مبارزه علیه هژمونی ایدئولوژیک نیروهای محافظه‌کار، و مبارزه برای یک سیاست دفاعی و خارجی جدید، و به‌نحوی رادیکال متفاوت، را نیز در برگیرد". در حالی که، در هنگامه‌ی تصاویر فن‌آوری‌های ارتباطی جدید، هرچه بیش‌تر توجه‌ی چپ به سوی فضاها‌ی 'جامعه مدنی' و 'اقتصاد جهانی' معطوف شده است، که در آن‌ها روابط طبقاتی و مبارزه‌ی طبقاتی چندان نمایان به‌نظر نمی‌آیند.

این روند تا نخستین سال‌های هزاره‌ی جدید بیش‌وکم ادامه یافت؛ یعنی درست زمانی که نمایندگان طبقات حاکمه در واکنش به چالش‌هایی که اعتراض‌ها 'علیه جهانی شدن' برانگیخته بود، هر ساله در اجتماعاتی نظیر مجمع جهانی اقتصاد در داووس، ترسان و نگران در برابر مردم فقیر جهان، دستان خود را به هم می‌مالیدند. اولین و بزرگ‌ترین بحران سرمایه‌داری در قرن بیست‌ویکم، که در سال ۲۰۰۸ سربرآورد، ظاهراً چنان می‌نمود که پرتگاه عظیمی که در برابر سرمایه‌داری معاصر دهان گشوده است، نه در روابط طبقاتی تولید و مالیه‌ی معاصر، بلکه در دنیای نمادین و مجازی نظام پولی و اعتباری ریشه دارد. با فرا رسیدن جنبش اشغال وال استریت بود که یک گفتمان طبقاتی جدید در شکل سرراست مبارزه‌ی ۱ درصدی‌ها و 'ما'ی ۹۹ درصدی سر برکشید. اینک، در فاصله‌ی میان انتشار سالنامه‌ی شماره‌ی ۵۰ و چاپ شماره‌ی حاضر، آن‌چه که به‌نحو مناسبی 'حباب پیکتی' نامیده شده و توجه‌ی فوق‌العاده‌ی جریان مسلط را به انتشار 'سرمایه در قرن بیست‌ویکم' اثر توماس پیکتی

جلب نموده است، به نظر می‌رسد -هرچند ناخواسته- تصمیم ما را به اختصاص دو شماره‌ی پی‌درپی این نشریه به مساله‌ی اهمیتِ حفظ و گسترش تحلیل طبقاتی موجه می‌سازد.

این شماره با مطلبی آغاز می‌شود که مبنای نوینی را برای نظریه‌پردازیِ تجربه‌ی طبقه کارگر از منظر بازتولید اجتماعی به میان می‌آورد، که در آن نژاد، جنسیت، قومیت، و مهاجرت، همگی عنصرهای سازنده‌ی طبقه هستند و ویژگی‌های اساسی قلمرو‌ی مبارزه‌ی طبقاتی را مشخص می‌کنند. در کشورهای پیش‌رفته‌ی سرمایه‌داری و همین‌طور توسعه‌یافته‌ترین مناطق جنوب، در واقع از راه هم‌پوشانی متقابل آن‌ها در بازار جهانی کار، وسایل معاش کارگران، به‌ویژه مهاجران، با تشکیل خانواده در آن‌سوی مرزها گره خورده است. رشته‌های دانشگاهی کوچکی در زمینه‌ی مطالعه‌ی نیروی کار مهاجر و کارخانه‌های واقع در مناطق آزاد تجاری پدید آمده است. و به‌تازگی اقتصاددانان توجه‌ی بیش‌تری به موضوع فرستادن دست‌مزدها برای خانواده‌ها نشان داده‌اند. مطالعاتی که مناسبات مشترک پیچیده میان حرکت‌های سرمایه، نیروی کار و دست‌مزدها در عبور از مرزها را در بازتولید اجتماعی روابط طبقاتی در همه‌ی ابعادش ترسیم کنند، چندان توسعه نیافته‌اند. نخستین مطلب این شماره، برخی چارچوب‌های مفهومی برای نظریه‌پردازی این روابط را پیش‌نهاد می‌کند. این مقاله با الهام از رویکرد مارکسیست-فمینیستی، بازتولید اجتماعی را در چارچوب پیوندهای درونی فعالیت‌های خانوار، همسایگان، و جماعت‌های محلی با فعالیت‌های پولی شده (عمدتاً کار مزدی) و ضروری برای بازتولید متکی بر بازار -که در آن غذا، مسکن، حمل و نقل، پوشاک و غیره باید هم‌چون کالا خریداری شوند- تبیین می‌کند.

دیگر مقاله‌های این شماره -که هر یک در قلمرو‌ی بررسی خود معتبر و موثق‌اند- نه فقط بر روی کشورهای اصلی در حال توسعه نظیر هند، آفریقای جنوبی، ترکیه، مصر، برزیل و شیلی، بلکه بر جنبه‌های مهم سیاسی و گفتمانی دگرگونی سرمایه-دارانه‌ی مناسبات طبقاتی در چین تحت حاکمیت حزب کمونیست نیز متمرکز هستند. هم‌چنین نظر به اهمیت به دست دادن یک ارزیابی کلی از سرمایه‌داری جهانی، در مطالب دیگر این شماره به جامعه‌های پیش‌رفته سرمایه‌داری نیز پرداخته شده است؛ و در تلاش برای فهم تحولاتی که به‌اصطلاح طبقات متوسط جدید از سر می‌گذرانند، و هم‌چنین وضعیت اتحادیه‌های کارگری در اروپا و آمریکای شمالی، بر ضرورت گسترش یک نظریه و سیاست طبقاتی مناسب برای امروز تاکید شده است. در این خصوص، چهار مقاله‌ی پایانی این مجموعه به موضوع 'طبقه کارگر و چپ در ایالات متحده آمریکا' اختصاص یافته است، که نه تنها خوانشی سنجیده و معقول به دست می‌دهند، بلکه هم‌چنین بر کارزارهای امیدبخشی برای برپایی سازمان‌های جدید طبقه کارگر در، و همین‌طور، فراسوی محل کار حتا در مرکز امپراتوری سرمایه‌داری جهانی روشنی می‌افکنند.

عنوان‌های مطالب پنجاه‌ویکمین شماره‌ی سالنامه‌ی سوسیالیست ریجستر عبارت‌اند:

* دیباچه؛ لئو پانیچ، گِرِگ آلبو

- * مهاجران ناامن: جنسیت، نژاد، و بازتولید اجتماعی یک طبقه کارگر جهانی؛ سوزان فرگوسن، دیوید مکنلی
- * زبان طبقاتی در چین؛ لین چون
- * انتخابات هند: یک نقطه‌ی عطف؛ آشین وانایک
- * بازگرداندن طبقه به عقب: اشتغال غیررسمی در بنگلور هند؛ سوپریا روی چادری
- * اتحادیه ملی فلزکاران (NUMSA)، سیاست سوسیالیستی در آفریقای جنوبی؛ سام اشمن، نیکلاس پونز و نیان
- * از مقاومت گزی تا قتل‌عام سوما: انباشت سرمایه و مبارزه طبقاتی در ترکیه؛ فوآت ارجان، سبینم اوگوز
- * جنبش کارگری مصر پیش و پس از خیزش مردمی ۲۰۱۱؛ جوئل بنین، ماری دوباکی
- * هم‌بستگی فراملی؟ طبقه کارگر اروپا در بحران منطقه‌ی یورو؛ آندریاس بیلر، رولاند ارنه
- * ریخت‌شناسی طبقه کارگر در برزیل معاصر؛ ریکاردو آنتونس
- * دگرگونی طبقاتی در انقلاب سرمایه‌داری شیلی؛ تیموتی دیوید کلارک
- * طبقه‌ی حاکم المپیک؛ جورج رایت
- * طبقه متوسط در هالیوود: دغدغه‌ی رویای آمریکایی؛ جان مک کالو
- * چه بر سر طبقه‌ی مدیران حرفه‌ای آمده است؟ رندی مارتین
- * نظریه طبقاتی و سیاست طبقاتی امروز؛ هوگو رادیس
- * سیاست طبقه‌ی کارگر آمریکا: وقفه‌ی کامل، امکانات؛ کیم مودی، چارلز پُست
- * ایجاد هم‌بستگی طبقاتی جدید: سازمان‌دهی کارگران بیمارستان؛ جین مک‌لیوی
- * سازمان‌دهی جدید طبقه‌ی کارگر، و فعالانِ چپ جنبش اجتماعی؛ استیو ویلیامز، ریشی آوت‌رومانی
- * بحران طبقه‌ی کارگر و چپ در ایالات متحده؛ مارک دوزچ، آدلف رید